

מרכז המידע למודיעין ולטרור
המרכז למורשת המודיעין (מל"מ)

11 בנובמבר 2008

צעד נוסף בהתבססותה של "אמירות אסלאמית" בעלת אופי טוטליטרי ברצועת עזה: ממשל חמאס הודיע כי הוא מנסח הצעת חוק לפיה יחולו על הרצועה גם דיני עונשין הכלולים בהלכה האסלאמית (השריעה) שיחליפו את חוקי העונשין הקיימים כיום ברצועה שהינם אזרחיים (חילוניים) במהותם.

ניסוח חוק העונשין ברצועה על פי ההלכה האסלאמית

1. **הלשכה לייעוץ משפטי וחקיקה** של ממשל חמאס ברצועת עזה הודיעה כי במסגרת תפקידה כאחראית להכנת החוקים היא ניסחה מחדש את חוק העונשין על פי דיני "ההלכה האסלאמית האצילה". בהודעה לעיתונות שפרסמה הלשכה ב-5 בנובמבר, ושפורסמה בעיתון חמאס פלסטין (6 בנובמבר), נאמר כי הצעת החוק כוללת דיני עונשין על פי חוקי הקוראן, עונשים על פי הדין האזרחי, כופר נפש, עונשים שאינם מופיעים בהלכה ושעליהם מחליט השלטון, מאסר, הטלת קנסות והחרמה. כמו כן, היא כוללת פרק נפרד העוסק בעבירות מחשב ואינטרנט. לאחר ניסוח הצעת החוק היא תועבר לממשלה וזו תוציא צו על העברתה למועצה המחוקקת (שבשליטת חמאס) לשם אישורה על פי הליכי החקיקה (פלסטין, 9 בנובמבר).

2. לדברי ההודעה, בהצעת החוק נכלל פרק הגדרות של כ-150 מונחים שנעשה בהם שימוש בהצעת החוק. זאת, על מנת להקל על המוסדות המשפטיים ברצועה בכל הקשור להבנה, יישום ואיתור של דיני ההלכה. הצעת החוק מורכבת מ-14 פרקים והיא כוללת 220 סעיפים. בין היתר קיים פרק מיוחד הכולל את נוסח הדינים המבטלים את חוקי העונשין הישנים. בהתאם לחוק העונשין החדש יבוטלו חוק העונשין שבתוקף ברצועת עזה מאז המנדט הבריטי (משנת 1936), וחוק העונשין הירדני המיושם בגדה המערבית וכן החוקים המצריים והצוים הצבאיים הישראליים.

משמעויות

3. מאז עליית חמאס לשלטון החלה להיווצר ברצועת עזה, הלכה למעשה, **ישות פוליטית אסלאמית רדיקלית**, בעלת סממנים של מדינה ריבונית¹. ישות זאת נשלטת ע"י חמאס, תנועה בעלת תפיסת עולם אסלאמית-רדיקלית הדוגלת בטרור וכפייה כלפי פנים וכלפי חוץ, כאמצעי להשגת מטרותיה. תנועה זאת מקיימת קשרים הדוקים עם האחים המוסלמים במצרים ועם איראן, בעלת המשטר האסלאמי-שיעי הרדיקלי.

4. מאז השתלטות חמאס על הרצועה (יוני 2007) הפך **האסלאם הרדיקלי לאורח חיים מחייב ולגורם שהשפעתו על חיי היום-יום של כלל התושבים הולכת וגוברת**. החלת הקוד האסלאמי רדיקלי על התושבים מתבצעת כבר בחלקה באמצעות שליטתה של חמאס על כל המערכות הפוליטיות, חברתיות, חינוכיות ודתיות, שלפעילותן נודעת משמעות מרחיקת לכת על צביונה של רצועת עזה (מערכת החינוך, מסגדים, תשתית ה"דעוה", כלי התקשורת). אכיפתם של הקודים החברתיים האסלאמיים על האוכלוסייה מתבצעת בעיקר באמצעות מנגנוני ביטחון הפנים של חמאס, הפועלים גם במאפיינים של "משטרת מוסר"². הפעילות אינה מתבצעת על בסיס משפטי אלא על בסיס הלכתי אסלאמי (השריעה) **המקנה לה אופי טוטליטארי מובהק חרף קיומם של מוסדות דמוקרטיים לכאורה**.

5. החלת דיני עונשין על פי חוקי השריעה, אם תתמש, גם אם לפי שעה **במשולב** עם החוקה האזרחית ולא במקומה, מהווה **צעד נוסף** בכל הקשור **למיסוד תהליך האסלאמיזציה** של הרצועה. המדובר בצעד בעל משמעויות פוליטיות וחברתיות רבות, **העלול לשנות את כלל אורחות החיים ברצועת עזה**, בודאי בטווח הארוך (יחד עם צעדי אסלאמיזציה נוספים הננקטים ע"י חמאס). לכך יש שתי משמעויות חשובות:

א. **מבחינה פוליטית** המדובר בצעד נוסף בתהליך **ההינתקות של רצועת עזה מהרשות הפלסטינית והעמקת הבידול** בין הרשות והזרם הלאומי (המיוצג ע"י פתח) החילוני במהותו, לבין שלטון חמאס ברצועה. יתכן אף כי עיתוי פרסום הצעת החוק לפני סיום כהונתו של אבו מאזן המייצג את הזרם הלאומי אינו מקרי. יתרה מזו, מבחינה אזרחית מהווה צעד זה **איתות לעורף האסטרטגי של חמאס** (חזבאללה, איראן, תנועת האחים המוסלמים), כי חמאס ממצבת עצמה לצד המדינות האסלאמיות רדיקליות בניגוד לפתח והרשות הפלסטינית הנתפסים כמשתפי פעולה עם ישראל וארה"ב.

¹ ראו לקט: "תנועת החמא"ס מגבירה פעילותה להחלת הקוד החברתי האסלאמי על האוכלוסייה המקומית מאז השתלטותה על רצועת עזה. כדי להפיג חששות מבית ומחוץ מקפידה החמא"ס שלא להציג זאת כמהלך מתוכנן להקמת ישות אסלאמית-רדיקלית. התהליך שעודנו נמצא בהתהוות הינו של התגברות האסלאמיזציה תוך העמקת השוני התרבותי-חברתי שבין הרצועה לגדה" (30 באוגוסט, 2007).

² משטרה שתפקידה לאכוף את ציווי ההלכה המוסלמית בחיי היום יום. משטרה מעין זאת קיימת, למשל, בסעודיה ובאיראן, והייתה קיימת באפגניסטאן תחת שלטון הטליבאן. ברצועת עזה בא הדבר לידי ביטוי בפעולות כגון אכיפת לבוש צנוע על נשים בחוף הים או הכאת נערים שצילמו בחורות בחוף הים.

ב. **מבחינה חברתית-דתית** זהו צעד נוסף בדרך להחלת החוקה האסלאמית (השריעה) על כל תחומי החיים של האזרחים לקראת הפיכת הרצועה לישות אסלאמית-רדיקאלית לכל דבר ("אמירות אסלאמית"). יצוין כי האסלאם כמערכת משפטית-דתית אינו מבחין בין הפולחן הדתי לבין חיי היום-יום ועל כן ההלכה האסלאמית אינה עוסקת רק בריטואלים דתיים אלא גם בכל ההיבטים של החיים: פוליטיקה, כלכלה, חברה, תרבות, בנקאות, דיני עבודה, חזים, דיני משפחה ועוד. דיני העונשין בשריעה כוללים עונשים כמו הוצאה להורג, כריתת איברים, סקילה, עריפת ראשים ועוד.

6. אחת הדרישות המרכזיות המועלת על ידי כל תנועה הדוגלת באסלאם הרדיקאלי, היא החלת השריעה על הישות המדינית אותה היא חותרת להקים ולנהל. זהו המאפיין הבולט ביותר של הקמת משטר אסלאמי טוטליטארי גם אם יהיו קיימים בו מוסדות דמוקרטיים לכאורה (כגון פרלמנט הנבחר בבחירות דמוקרטיות). חמאס, שביסודה הינה תנועה בעלת אופי אסלאמי-רדיקלי, עשתה שימוש מושכל בבחירות הדמוקרטיות ועלתה לשלטון ברשות הפלסטינית. אולם לאחר מכן היא השתלטה על רצועת עזה בכוח הזרוע ומאז היא עוסקת **בביסוסה של "אמירות אסלאמית", רדיקלית וטוטליטרית, תוך עשיית פלסטר מהשיטה הדמוקרטית**. המדובר בתהליך, שעדיין לא הסתיים, אלם עד כה ידה של חמאס היא על העליונה.